

COMUNICĂRI

Iulii PALIHOVICI

**ETNOLOGIA FRANCEZĂ: PROBLEME ȘI PRIORITĂȚI
ALE CERCETĂRIILOR ETNOLOGICE CONTEMPORANE
(pe baza publicațiilor recente din colecția „Etnologie de la France”) (II)**

DOI: 10.5281/zenodo.3595160

Rezumat

**Etnologia franceză: probleme și priorități ale cercetărilor etnologice contemporane
(pe baza publicațiilor recente din colecția „Etnologie de la France”) (II)**

Instituită în 1983 de către Ministerul Culturii din Franța, colecția „Etnologia Franței” (Ethnologie de la France) este publicată de Editura Casei de științe umane (les Éditions de la Maison des sciences de l’homme), în parteneriat cu Departamentul de Cercetare Pilot și Politică Științifică. Colecția de referință reunește studii privind etnologia Franței, cultura, patrimoniul și politici conexe. Ea se adresează Franței ca unui domeniu etnografic, în diversitatea sa culturală și dinamica istorică, reînnoind temele clasice ale disciplinei. Ideea acestei publicații este de a arăta zone de cercetare care pot fi considerate la periferia atenției oamenilor de știință. Am căutat să explorăm subiecte mai puțin uzuale, dar care, în același timp, ne permit să urmărim evoluția etnologiei franceze în stadiul ei actual. În continuare, vom prezenta monografii pe următoarele domenii de studii: formele contemporane ale activităților economice; studii etnosociologice, noi utilizări ale patrimoniului; familia și legăturile de rudenie.

Cuvinte-cheie: etnologia franceză, domeniu etnografic, activități economice, utilizări ale patrimoniului, familia.

Резюме

**Французская этнология: проблемы и приоритеты современных этнологических исследований
(по материалам последних публикаций в коллекции „Etnologie de la France”) (II)**

Созданная в 1983 г. Министерством культуры Франции коллекция «Этнология Франции» (Ethnologie de la France) публикуется издательством «Дом наук о человеке» (Les Éditions de la Maison des Sciences de l’Homme) в партнерстве с Департаментом экспериментальных исследований и научной политики. Данный сборник объединяет французские этнологические исследования, а также работы по культуре, наследию и связанной с ними политике. В нем Франция рассматривается как этнографическая зона, с ее культурным разнообразием и исторической динамикой, обновлением классических тем дисциплины. Основная задача, которую поставил перед собой автор статьи, – привлечение внимания к тем научным направлениям, которые нередко остаются на периферии научного интереса исследователей. Были раскрыты научные темы, не столь типичные для француз-

ской этнологии, однако позволяющие проследить ее эволюцию на определенном отрезке времени. В поле нашего зрения находятся монографические исследования, затрагивающие следующие научные проблемы: современные формы экономической деятельности; этносociологические изыскания, новые виды использования культурного наследия; проблемы института семьи и семейных связей.

Ключевые слова: французская этнология, этнографическое поле, хозяйственная деятельность, использование наследия, семья.

Summary

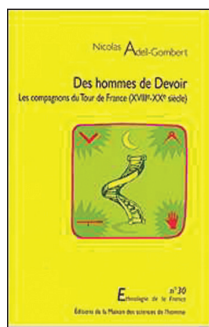
**French ethnology: issues and priorities of contemporary ethnological research
(based on recent publications in the „Etnologie de la France” collection) (II)**

Established in 1983 by the French Ministry of Culture, the Ethnology of France collection is published by the House of Sciences Publishing House (les Éditions de la Maison des Sciences de l’Homme) in partnership with the Pilot Research and Scientific Policy Department. The Reference Collection brings together French ethnology studies, as well as works on culture, heritage and related to politics. It addresses France as an ethnographic area, its cultural diversity and historical dynamics, renewing the classical themes of the discipline. The idea of this publication is to show areas of research that can be considered at the periphery of the attention of scientists. We sought to explore subjects which are less common, but at the same time allow us to follow the evolution of French ethnology in its current state. The extent of our scientific interest includes monographic studies touching the following scientific problems: modern forms of economic activity; ethno-sociological research, new uses of cultural heritage; problems of the institution of the family and family ties.

Key words: French ethnology, ethnographic field, economic activity, use of heritage, family.

Colecția de referință reunește un șir de lucrări, care reflectă în aproape aspecte specifice ale activităților francezilor: reprezentarea breslașilor, producția instituțională a cadrelor militare, relațiile de gen în poliția națională, formarea stagiariilor în medicină, producția tatuajelor.

Sistemul actual de bresle este o instituție începuturile construirii căreia datează cu secolul al

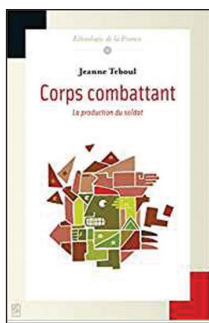
oameni de datorie, acei care știu, așa cum se spune printre ei înșiși, „să își fac viața o capodoperă”.

Între anii 2000 și 2005, Nicolas Adell-Gombret, etnolog, lector la Universitatea Toulouse, autorul mai multor articole care reflectă diferite aspecte ale societății și a culturii breslașilor, a efectuat sondaje printre breslași. Mediul specific nu a permis imersiunea totală în materie. Intrarea într-o comunitate de breslași prezintă dificultăți într-un grup a cărui coeziune depinde în mare măsură de închiderea sa. Analiza s-a concentrat pe tâmplarii Federației din Toulouse. Au fost intervievați mai mult de treizeci de breslași, aproape 40 de ucenici, aspiranți și personal de supraveghere. Autorul a participat la învățarea profesiei și a reușit să ia parte la festivitățile vieții de companie. Nicolas Adell-Gombret adaugă la acest bogat material etnografic o documentație istorică, materializându-și ideea prin publicația „**Oameni la datorie. Breslași de la Tour de France (sec. XVIII-XX)**”.

La intersecția antropologiei, a corpului fizic și a identității socio-profesionale, cartea „**Corp combatant. Producția soldatului**” de Jeanne Teboul, doctor în antropologie socială și istorică, lector la Universitatea din Toulouse, oferă o privire la o instituție politică de prim plan, vizibilă în spațiul social și totuși, încă în mare parte necunoscută de științele sociale, armata.

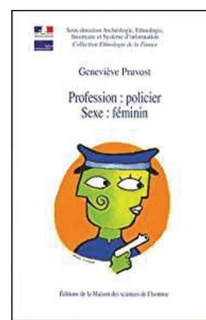
Puține sunt meseriile în care angajamentul necesar include un astfel de scop: alegerea de a servi sub drapel implică posibilitatea de a fi nevoit să dai sau să primești moartea. Dar cum se reușește? Cum instituția militară reușește să transforme tinerii civili în soldați profesioniști gata să lupte, chiar până la sacrificiul propriei lor existențe?

Bazându-se pe un studiu etnografic realizat într-un centru de formare militară cu recruți și formatori, această carte examinează aspectele practice și mizele fabricii de luptători. A deveni soldat necesită însușirea tehnicilor și abilităților specifice, corp antrenat, creșterea puterii și rezistenței cu prețul unei discipline intense. Dar, dincolo de aceasta,

este vorba de integrarea într-o comunitate sudată și omogenă, de „a face corp” în jurul valorilor, riturilor și tradițiilor comune, care depășesc cadrul strict al instrucțiunilor operaționale. Un soldat este un om care trebuie să-și dovedească calitățile sale „virile”: curajul, depășirea sentimentelor și capacitatea de a suporta violența sunt astfel în inima spiritului de corp combatant. Prin dezvăluirea pluralității învățăturilor militare, această cercetare scoate la iveală caracterul complex și uneori ambiguu al unei formațiuni în care se învață, în același timp, lupta și parada.

Accesul femeilor la puterile depline ale poliției este recent. Timp de treizeci de ani, au urmat aceeași formare, au aceleași competențe juridice și aceleași arme ca și bărbații. Este o schimbare profundă în concepția legii și ordinii? Cum se încadrează ele în sociabilitatea virilă a secțiilor de poliție? Acestea sunt câteva

din întrebările la care autoarea Geneviève Pruvost, cercetător la Centrul pentru Studiul Legii și a Instituțiilor Penale, răspunde în cartea „**Profesie: polițist. Sex: feminin**”, care constituie prima cercetare franceză importantă privind feminizarea poliției.

Acest studiu detaliat – calitativ și cantitativ – permite de a urmări și înțelege căile „femeilor – ofițeri de poliție” de la apariția vocației până la managementul carierei, de la formare până la subtilitățile meseriei, de la serviciul pe drumurile publice până la aranjamentele cu soțul, de a îndeplini sarcinilor nobile la „lucru murdar”.

Autoarea arată cum, prin adoptarea codurilor virile în vigoare, aceste femei încearcă să scape de stereotipurile fragilității și indisponibilității care le sunt încă adesea atribuite. Originalitatea unei abordări atente la mobilitatea de gen se adaugă la cea a unei abordări cuprinzătoare a principiilor fondatoare ale instituției de poliție.

Cartea „**Spiritul corpului. Sexul și moartea în formarea stagiilor în medicină**” de Emmanuelle Godeau, medic și antropolog, atașat al Centrului de Antropologie Socială din Toulouse, bazată în mare parte pe mărturiile foștilor stagiați

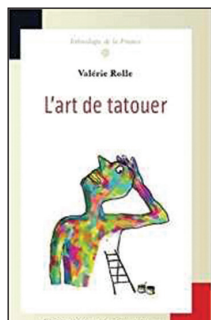

ale spitalelor din Toulouse, Montpellier, Strasbourg și Paris, nu exclude comparatismul (Statele Unite ale Americii, Elveția, Scandinavia), și se deschide, atunci când sursele permit, la adâncimea istorică.

Zvonuri scandaloase, inițieri violente, glume obscene, cântecele din camerele de gardă, multe elemente componente ale imaginii unui student la medicină, greu de asociat la cea a unui eminent specialist cu prestigiosul titlu de „fost stagiar al spitalelor...”

Ce este de fapt acest stagiul cu tradițiile lui frivole, folclor aparte? Cum aceste practici pregătesc viitorul specialist la fel precum și instruirea specifică acestei profesii? Cum ajunge spiritul corpului la viitorii medici? La aceste întrebări și pe baza unui subiect care nu a făcut obiectul anchetelor etnologice, autorul s-a străduit să răspundă în această lucrare inovatoare și stimulatoare.

Tatuajul este o artă sau nu? *Valérie Rolle*, sociolog, atașat la Laboratorul de Sociologie al Institutului de Științe Sociale din Lausanne abordează paradoxal creativitatea tatuatorului și necesitatea de a se conforma cu cererea expresă a unui client nerăbdător să-și exprime propriul gust, chiar și personalitatea pe propria piele. Autoarea studiază în prezent meseriile aflate la frontierele dintre artă, meșteșuguri și servicii.

Aceste studii, prin cartea „**Arta tatuajului**” subliniază semnificația pe care oamenii ce-și fac tatuaje, le atribuie modificării corpului lor fără să se uite vreodată la aspectul profesional al acestei manii, vizibile prin creșterea numărului studiourilor de tatuaj. Cine sunt artiștii de tatuaj? Artiști? Artizani? Munca

lor răspunde întotdeauna unei dublu necesități: satisfacerea dorințelor unei clientele, acum cea mai profane, în timp ce realizează cele mai frumoase tatuaje.

Dar ce criterii, mai ales estetice, ghidează realizarea și executarea unei imagini imprimate? Cum negociază specialiștii în domeniul cernelii cu bărbații și femeile care vin să-și prezinte proiectul? Prin examinarea proceselor de producere a tatuajelor, această carte dezvăluie modul în care acest univers vizual învață, reproduce și se reinnoiește, dezvăluie calitățile pe care aspiranții trebuie să le aibă pentru a-și câștiga locul în această lume și pentru a construi o reputație de „artist de tatuaj”.

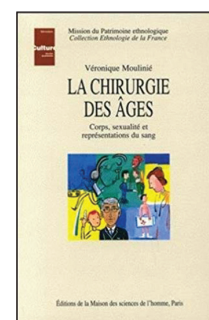
O altă tematică reliefată în lista lucrărilor prezente în culegere constituie cercetările din domeniul etnosociologiei, care ne dezvăluie experiența televizuală a adolescenților, memoria intervențiilor chirurgicale suferite de generații de copii și explorarea lumii surdomuților.

Dominique Pasquier, director de cercetare la Centrul Național Francez de Cercetări Științifice, în lucrarea sa „**Cultura sentimentelor**” se concentrează pe sociologia culturii și a mass-mediei. Ce rol joacă televiziunea în viața adolescenților? Cum apar relațiile între ei pe ecran? Ce-i leagă de personajele imaginare din serialele pe care le urmăresc? Acestea sunt câteva din întrebările la care Dominique Pasquier răspunde în această carte.

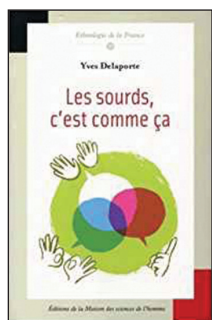
Timp de patru ani, autoarea a tălmăcit mii de scrisori de la tinerii susținători ai eroilor serialului „Hélène și băieții”. De asemenea, a investigat familiile, a discutat personajele lor preferate cu elevii de liceu și a observat jocurile de grup.

Deoarece experiența mass-media nu este niciodată o experiență solitară: sociabilitatea copiilor este constituită prin integrarea acestor eroi cunoscuți și asta este una dintre primele contribuții ale acestei cercetări. Bucată cu bucată, autorul ne duce într-o investigație atentă, subtilă și emoționantă în timpul căreia descoperim rolul jucat de ficțiune în educația sentimentală, rolul ei de sprijin în primele experiențe romantice și poziția strategică pe care o ocupă în crearea identităților de gen. Nici păcăliți, nici păcălitori, nici pasivi, nici manipulați, copiii și adolescenții folosesc ficțiunea ca o experiență a lumii, iar personajele ca modele de viață: trebuie să le asemene pentru a deveni ei înșiși. Dar acești eroi fac obiectul unei identificări fugitive care încetează de îndată ce potențialul le este epuizat. Dincolo de originalitatea abordării și analizei fine, această lucrare de pionierat are nu numai meritul de a elimina anumite stereotipuri asociate cu experiența televizuală a adolescenților: ea deschide calea spre o antropologie autentică a publicului.

„A trebuit să trecem și peste asta...”, aceasta este fraza care încheie memoria dureroasă a operațiilor chirurgicale suferite de generații de copii. În câțiva ani, la începutul secolului XX, amigdalele, polipii, apendicele au devenit organe nu numai inutile, ci periculoase pentru creștere. Îndepărtarea lor era destinată să descătușeze corpul și mintea copilului. În acest sens, mamele și medicii au colaborat o lungă jumătate de secol și chiar când aceste ablații sistematice și-au pierdut justificarea medicală, ele nu au dispărut. În urma studiului acestor mici intervenții chirurgicale, antropologul *Véronique Moulinié*, director de cercetare la Centrul Național Francez de Cercetări Științifice, în cartea sa „**Chirurgia vârstelor**” descoperă că o serie de operații, îmbogățite în continuu, rămân

să marcheze etapele vârstei. Intervențiile se aplică mai puțin copiilor, dar sunt scoși dinții de minte, se taie perineul la naștere, și în special ablațiile la uter și prostată, care sunt interpretate ca semne de intrare în limită de vârstă. După ce principii se conduc aceste intervenții chirurgicale? Ce eficiență le justifică? Pentru a răspunde la aceste întrebări, autorul a ascultat cu răbdare un discurs despre etapele vieții. Adesea ia forma unei cunoașteri comune despre vârstele critice ale corpului, acele momente în care se joacă identitatea unuia sau celuilalt sex. În mediul muncitorilor și agricultorilor din Aquitaine, unde a fost efectuată investigația, aceste intervenții chirurgicale de vârstă fac parte din schema ritmului fiziologic și ajută la menținerea acestuia, reînnoindu-l. Dar această cunoaștere complexă rămâne prerogativa femeilor. Aceasta le permite să facă diferență între fete și băieți, și de a înțelege fiziologia soților tăcuți în ce privește secretele corpului lor.

De-a lungul secolului XX, surdomuții, au fost considerați purtătorii cele mai grave infirmități, iar de multe ori suspectați de debilitate. Științele umane au considerat că surdomuții sunt o preocupare exclusivă a medicinei și, prin urmare, și-au pierdut complet interesul pentru ei: în întreaga istorie a etnologiei franceze, nu le este dedicat un singur articol. Această carte „**Surzii, așa sunt ei. Etnologia surdo-mutismului**”, scrisă de un etnolog, Yves Delaporte, director de cercetare la Centrul Național Francez de Cercetări Științifice este prima de acest fel. Cercetătorul, ascultând surzii timp de șapte ani, a început prin a învăța limba lor pentru a pătrunde într-o lume uimitoare, de o bogăție extraordinară. Yves Delaporte descrie aspectele colective ale surdo-mutismului: surdomuții nu numai că au o limbă, ci și propriile lor modalități de a se numi și de categorizare, au un umor specific, jocuri de semne fără echivalente în limbile vocale, forme de sociabilitate, reguli de politețe și comportament proprii. Ei au, de asemenea, un mit fondator, care atribuie originea limbii lor ocrotitorului abatelui de l'Épée (Charles-Michel Lespée). Dar cultura lor poate fi definită mai ales prin modul în care ei se gândesc la ei înșiși, ceea ce este opusul ideilor obișnuite. Surzii nu încetează să gândească diferențele culturale. Surdomuții, în cele din urmă, ne învață că limbile vocale nu sunt singurele limbi ale umanității, și că este posibil să se evite afectarea fiziologică prin creații colective. În cele din urmă, ei deschid o nouă cale de cercetare promițătoare cu privire la vechea întrebare a originii limbajului.

Procedeele de evaluare a patrimoniului, biografiile ale obiectelor de patrimoniu, secretele lor sunt subiectele analizei etnografilor francezi în ce privește noile utilizări ale patrimoniului cultural.

Nathalie Heinich, cercetătoare la Centrul Național Francez de Cercetări Științifice, specializată în sociologia artei, sociologia identității și istoria științelor sociale și autoare a numeroase articole și cărți, prin cartea sa „**Fabrica patrimoniului. De la catedrală până la lingură**” răspunde la întrebările: Prin ce procedee

este o clădire sau obiect integrat în valoarea patrimoniului? Care sunt etapele „lanțului patrimoniului”, de la prima vedere la posibila obținere a statutului juridic de „monument istoric”? Care sunt criteriile utilizate de cercetătorii din inventar pentru a decide dacă un anumit castel, fermă sau icoană de biserică are o valoare de patrimoniu sau nu? Ce emoții animă mobilizarea necunoscătorilor în favoarea păstrării bunurilor? Și în cele din urmă, pe ce valori fundamentale se bazează însăși noțiunea de patrimoniu?

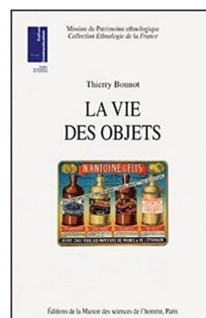
Pentru că descrie în detalii procedurile, cuvintele înregistrate, scenele și gesturile observate prin care putem înțelege cum, timp de o generație limitele moștenirii nu au încetat să se extindă, să cuprindă nu numai „catedrală”, ci și „lingurița” (cuvintele lui André Chastel).

Aplicând la problema patrimoniului metode de sociologie, acest studiu face parte din perspectiva sociologiei valorilor; încercând să clarifice ce se înțelege astăzi în societatea noastră prin termenii „vechime, autenticitate, singularitate sau frumusețe”, și ceea ce se așteaptă de la ea.

Datorită unei metode sociologice impecabile, autorul explorează aici toate legăturile din lanțul uman, precum și criteriile pentru definirea a ceea ce face parte din patrimoniu.

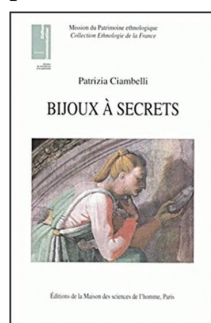
Noțiunea de biografie permite distingerea mai multor etape ale vieții obiectelor, fără a ține cont de categorisirea lor prealabilă – bunuri, ustensile, produse sau obiecte de colecție. În special, aceasta conduce la contestarea distincției clasice între producția tehnică a obiectului industrial și producția sa socială și culturală.

Cum devine o ustensilă fabricată în serie obiect al patrimoniului? În urma căror peripeții, după aproape o sută de ani de la ieșirea din fabrică, acesta se regăsește la începutul secolului XXI în fereastra

unui muzeu? Putem urmări, în contextul producțiilor materiale ale societăților occidentale, biografii ale obiectelor?

Studiul etnologic realizat de *Thierry Bonnot*, istoric și etnolog, este axat pe vase de ceramică, călimări, vase, ulcioare și alte accesorii comune, obiecte materiale observate pe parcursul evoluției lor de la fabrica de la muzeu sau rafturile din sufrageria unui colecționar, trecând prin standul unui vânzător sau mansarda ori subsolul unui olar. Pornind de la exemplul produselor de ceramică din Bourbince, cartea sa „**Viața obiectelor. De la ustensile obișnuite la piese de colecție**” explorează schimbarea statutului unui set de obiecte, pentru a înțelege mai bine rolurile lor în societatea contemporană occidentală. Această carte analizează cu multă finețe diferitele relații pe care le avem astăzi cu numeroasele artefacte de care ne folosim. Cartea permite să se descopere percepția timpului și modul în care acesta se reflectă în manipularea lucrurilor banale de către oameni.

Patrizia Ciambelli etnolog, curator la Muzeul de Arte și Tradiții Populare din Roma și cercetător asociat la Centrul pentru Antropologie Socială din Toulouse prin lucrarea sa „**Bijuterii cu secrete**” se concentrează asupra stabilirii unui dialog între practicile contemporane și practicile „tradiționale”, cu accent deosebit pe relația lor cu imaginea și pe un dialog constant între muzeografie și etnologie.

Bijuteriile fanteziste, exotice sau „etnice” contra bijuteriilor prețioase, clasice, „de familie”, bijuteriile, ce mai ieri erau considerate în declin, acum sfidează limitele spațiale și temporale. Departate de a reduce bijuteriile la frecvența utilizărilor lor, dimensiunea lor istorică sau valorile estetice, autoarea aruncă aici o punte de legătură între trecut și prezent prin descrierea atât a obiceiurilor din trecut legate de achiziționarea, portul, conservarea și transmiterea bijuteriilor, cât și manipularea și inovațiile curente în domeniu. În orice caz, cumpărând, oferind, vânzând, transformând, pierzând sau abandonând o bijuterie un individ își deoalează personalitatea și natura relației sale cu alte persoane. Femeile în special, interlocutoarele privilegiate al acestui domeniu, „vorbesec de bijuterii”, dezvăluie puterile singulare date acestor obiecte, modul în care ele au schimbat căi și destine, secrete de familie, revelații indiscrete, relații de dragoste și despărțiri. Bijuteriile ar fi acel semn care, poate fi afișat sau ascuns, adevărat sau fals, îngropat în istorie ca și în dulapuri.

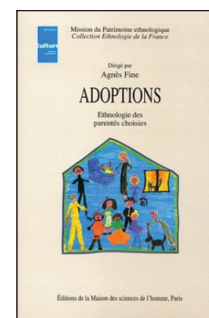
La capitolul studiilor etnosociologice se evidențiază subiectul transformărilor familiale contemporane și a construirii rudeniei.

Astfel, *Agnès Martial*, etnolog, membru al Centrului Norbert-Elias din Marseille studiază din perspectiva antropologiei rudeniei evoluția contemporană a legăturilor de familie, conținutul relațiilor de origine și de gen. Cartea sa „**A se înrudi. Etnologia legăturilor în familiile recompose**” analizează relațiile dintre membrii familiei recompose, infinit de complexe, ponderea alegerii electivă fiind importantă.

Începând cu anii 1970, creșterea într-o familie recompusă a implicat un număr tot mai mare de indivizi. Legături neobișnuite îi unește pe socri și frați vitregi, frați și surori, într-un nouă ordine de locuri și momente din viața de familie. Noi moduri de a trăi și de a gândi despre legăturile familiale emergente care pun la îndoială reperele noastre tradiționale. Ce este un tată sau o mamă, un tată vitreg sau o mamă vitregă în familii recompose? Este a da viață, a da nume și proprietate, a hrăni și crește un copil și a-l iubi, a-l adopta? Ce este frate sau sora? De a avea aceeași părinți biologici, a împărtăși copilăria într-un singur loc? Sunt legale relațiile romantice și sexuale între „aproape” frați și surori? Astea sunt întrebările la care autoarea încearcă să răspundă prin această carte – explorare etnografică a treizeci de povești de familie, în care punctul de vedere al fraților vitregi deveniți adulți constituie principala sursă de informații. Din poveștile lor, puse în perspectivă printr-un recurs în istorie și antropologie, Agnès Martiale descoperă incertitudinea termenilor, rolurilor și stărilor care alcătuiesc familia recompusă în cadrul societății noastre. Prin chestionarele despre relațiile dintre generațiile adesea perturbate de separarea cuplului parental și noțiunea de incest, după cum reiese din practici, discursuri și din drept, analiza sa a familiilor recompose poate elucida conținutul relațiilor de filiație și alianță în societățile occidentale contemporane.

Ne alegem prietenii, dar nu și familia, regretă proverbul. Această carte colectivă „**Adopții. Etnologia părinților adoptivi**” scrisă sub îndrumarea lui *Agnès Fine*, director de studii la Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales, arată că, dimpotrivă, voința este tot mai importantă în crearea filiației. Acest lucru se întâmplă în special între părinți și copii adoptați, fie

că sunt adopții legale, fie adopții de către tați a copiilor născuți prin inseminare sau adopții informale în cadrul familiei reconstituite. De asemenea, încercăm să realizăm, printre rudele de sânge și cei adoptați relații privilegiate. Toată lumea face alegeri, „adop-tă” sau respinge strămoșii, bunicii, frații și surorile, părinții, chiar și copiii. Care sunt formele, efectele și semnificația acestor „afinități electivă” în societățile occidentale în construirea rudeniei și în definirea filiației? Pentru a răspunde la aceste întrebări, a fost necesar un recurs în istorie către alte societăți, alte timpuri. Ce semnifică a fi părinte, copil, frate și soră, printre popoarele din Oceania sau Arctica? În Grecia clasică sau în Grecia contemporană? În Franța anilor 50 sau 90? Aceste contribuții, axate pe adopția reală sau pe afecțiunile informale, asupra societăților care favorizează legăturile sangvine sau schimbul emoțional, oferă o mai bună înțelegere a propriului nostru sistem de filiație și recente sale schimbări.

Etnologia Franței și a Europei a cunoscut trei decenii care au dezbătut profund obiectele sale și, și-au turnat bazele instituționale, au îmbogățit lista, și-au reînnoit cadrele de gândire. Extinderea numărului de cercetători, cursuri universitare și locuri unde se produc cunoștințe merge cu o răspândire geografică surprinzătoare a practicii etnologice. În treizeci de ani totul s-a schimbat, domeniul posibilităților s-a deschis în mare măsură. Acest domeniu de disciplină, în Franța și Europa, a crescut atât de mult, încât influența sa asupra temelor și abordărilor cercetării se extinde la etnologia lumilor mai îndepărtate. Situația este critică datorită faptului că instrumentele de acțiune colectivă moștenite din anii 1960–1970 nu mai sunt deloc adecvate.

Experiența studierii colecției „Ethnologie de la France” ne-a ajutat să tragem concluzii adecvate asupra stării cercetării în etnologia franceză, or subiectele abordate de către colegii francezi ne-au surprins prin varietate și originalitate.

Referințe bibliografice:

1. Adell-Gombert N. Des hommes de Devoir: Les Compagnons du Tour de France (XVIIIe–XXe siècle). Paris: Maison des Sciences de l'Homme, 2008. 274 p.
2. Teboul J. Corps combattant: La production du soldat. Paris: Maison des Sciences de l'Homme, 2017. 232 p.
3. Pruvost. G. Profession: policier. Sexe: féminin. Paris: Maison des Sciences de l'Homme, 2007. 307 p.
4. Godeau E. L'esprit de corps: Sexe et mort dans la formation des internes en médecine. Paris: Maison des Sciences de l'Homme, 2007. 303 p.
5. Rolle V. L'art de tatouer: La pratique d'un métier créatif. Paris: Maison des Sciences de l'Homme, 2013. 388 p.
6. Pasquier D. La culture des sentiments. L'expérience télévisuelle des adolescents. Paris: Maison des Sciences de l'Homme, 2000. 233 p.
7. Moulinié V. La chirurgie des âges: Corps, sexualité et représentations du sang. Paris, Maison des Sciences de l'Homme, 2016. 340 p.
8. Delaporte Yv. Les Sourds, c'est comme ça: Ethnologie de la surdimutité. Paris: Maison des Sciences de l'Homme, 2016. 340 p.
9. Heinich N. La fabrique du patrimoine: De la cathédrale à la petite cuillère. Paris: Maison des Sciences de l'Homme, 2009. 286 p.
10. Bonnot Th. La vie des objets: D'ustensiles banals à objets de collection. Paris: Maison des Sciences de l'Homme, 2002. 248 p.
11. Ciambelli P. Bijoux à secrets. Paris: Maison des Sciences de l'Homme, 2002. 132 p.
12. Martial A. S'apparenter: Ethnologie des liens de familles recomposées. Paris: Maison des Sciences de l'Homme, 2003. 308 p.
13. Fine A. Adoption. Ethnologie des parentés choisies. Paris: Maison des Sciences de l'Homme, 1998. 309 p.

Iulii Palihovici (Chisinau, Republica Moldova). Cercetător științific, Institutul Patrimoniului Cultural.

Юлий Палихович (Кишинев, Республика Молдова). Научный сотрудник, Институт культурного наследия.

Iulii Palihovici (Chisinau, Republic of Moldova). Researcher, Center of Ethnology, Institute of Cultural Heritage.

E-mail: j.h.moldova@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3044-0205>